

Opas hyvinvointialueiden investointisuunnitelman laadintaan

Sisällys

1.	Johdanto	3
2.	Investointien sisällöllinen määrittely	3
3.	Investointisuunnitelma	5
3.1.	Investointisuunnitelman lähtökohtia	5
3.2.	Investointisuunnitelman raportointi	7
3.3.	Taloudellisesti merkittävät tai vaikutuksiltaan laajakantoiset investoinnit	9
3.4.	Kustannusvaikuttavuusanalyysi taloudellisesti merkittävistä ja vaikutuksiltaan laajakantoisista investoinneista	11
3.5.	Hyväksymismenettely ja hylkäysperusteet	13
3.6.	Aikataulut	15
3.7.	Investointisuunnitelman muuttaminen	15
4.	Lainanottovaltuus	16
4.1.	Laskentaperiaate	16
4.2.	Lainanottovaltuuden muuttaminen	18
5.	Investointiryhmittäin huomioitavaa	20
5.1.	Tilainvestoinnit	20
5.2.	ICT-investoinnit	21
6.	Erilliskysymykset	22
6.1.	Helsingin kaupunki	22
6.2.	HUS-yhtymä	23
6.4.	Hyvinvointialueiden yhteiset investoinnit	23
	Liitteet	23

1. Johdanto

Tämän oppaan tarkoituksena on selkiyttää hyvinvointialueiden, HUS-yhtymän ja Helsingin kaupungin investointien suunnittelun asemaa hyvinvointialueiden kansallisessa ohjauksessa sekä auttaa hyvinvointialueita niiden investointisuunnitelman laatimisessa. Oppaassa on selostettu valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön näkemyksiä investointisuunnitelmaan liittyvän voimassa olevan lainsäädännön tulkinnasta, ja niiden tarkoituksena on tukea hyvinvointialueita investointisuunnitelmiin liittyvissä käytännön tilanteissa.

Hyvinvointialueita koskee velvollisuus laatia investointisuunnitelma sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön hyväksyttäväksi ja hyvinvointialueiden investointeja rajoittaa valtioneuvoston vahvistama lainanottovaltuus. Tarkoituksena on varmistaa, että hyvinvointialue suunnittelee investoinnit taloudellisesti kestävästi siten, että niihin käytettävissä oleva rahoitus riittää ja että hyvinvointialueiden laajoja investointeja koskevat hankkeet suunnitellaan valtakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaisesti ja kustannusvaikuttavasti huomioiden muiden hyvinvointialueiden vastaavat suunnitelmat sekä väestön palvelutarpeet. Hyvinvointialueen rahoituksen riittävyys varmistetaan vuosittain vahvistettavalla investointeja varten otettavan pitkäaikaisen lainan ottamista koskevalla rajoitteella. Hyvinvointialueiden investointisuunnitelma on ministeriöissä hyväksyttävä, jos järjestämislakien mukaiset hylkäämisen kriteerit eivät täyty.

Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu yleiskatteelliseen valtion rahoitukseen. Valtio kantaa viimekätisen vastuun hyvinvointialueiden rahoituksen riittävydestä. Tästä syystä hyvinvointialueilla ei voi olla itsenäistä oikeutta pitkäaikaiseen lainanottoon, koska rajoittamattoman lainanotto-oikeuden myötä myös valtion riskit kasvaisivat ilman valtion omaa päätöksentekoa.

Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän osalta menettelyjä on kuvattu siltä osin, kun ne poikkeavat hyvinvointialueista. Helsingin kaupunkiin ei sovelleta lainanottovaltuutta koskevaa sääntelyä.

2. Investointien sisällöllinen määrittely

Investoinneilla sidotaan taloudellisia voimavaroja pitkäaikaisesti tiettyyn kohteeseen. Investoinnilla tarkoitetaan kirjanpidollisessa mielessä hankintaa, jota voidaan hyödyntää palvelutoiminnassa tai joka tuottaa tuloa useampana vuotena. Investointeja ovat taseen pysyvien vastaavien erään kuuluvat aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset, joiden taloudellinen pitoaika on useita tilikausia.

Investointi voi olla maa-alueen, rakennuksen, koneiden ja laitteiden hankinta tai niiden perusparantaminen. Investointi voi olla myös muu pitkävaikutteinen meno kuten tietojärjestelmän tai osakkeiden hankinta tai muu oman pääoman sijoittaminen tai osallistuminen toisen yhteisön investoinnin rahoittamiseen, silloin kun osallistumisesta on hyötyä myös hyvinvointialueen toiminnassa.

Investointisuunnitelmassa ja talousarvion investointiosassa investoinniksi ei katsota kiinteistöjen ylläpito- ja vuosikorjauksia sekä mahdollisia vahinkojen korjauksia, koska ne eivät ole kirjanpito-ohjeiden mukaisesti investointimenoja eikä niitä siten koske investointisuunnitelmaa koskeva sääntely. Nämä esitetään talousarvion käyttötalousosassa ja kirjataan taseen sijasta ainoastaan tuloslaskelmaan. Myöskään yhteisöille annetut takaukset tai lainat eivät ole investointimenoja.

Investoinnin ja ylläpito- sekä vuosikorjauksen määrittely riippuu siitä, korjataan乎 alkuperäiseen tasoon vai parantuuko taso. Kyseessä on vakiintunut jaottelu käyttötalousmenoihin ja investointimenoihin kirjattaviin korjauksiin. Kirjanpito-ohjeiden mukaan investointeja ovat ne perusparannusmenot, jotka parantavat hyödykkeen tulon- tai palveluntuottamiskykyä alkuperäistä suuremmaksi. Hyödykkeen tulon- tai palveluntuottamiskyvyn voidaan katsoa kasvaneen, jos korjaus johtaa hyödykkeen taloudellisen pitoajan ja hyödykkeen tuotantokapasiteetin kasvuun, suoritteiden laadun merkittävään parantumiseen tai tuotantoprosessin kustannusten merkittävään vähentymiseen.

Investointi esitetään investointisuunnitelmassa ja talousarviossa suoriteperusteisesti. Suunnitelmassa esitetään useammalle vuodelle ajoittuvan investoinnin rahavirtojen jaksottuminen.

Lisäksi hyvinvointialueen tulee investointisuunnitelmassa esittää tiedot yllä kuvatulla tavalla määriteltäviä investointeja vastaavista sopimuksista, vaikka niitä ei käsitellä talouden suunnittelussa investointeina. Tämä on tarpeen, koska esimerkiksi toimitilat voidaan rahoittaa usealla eri tavalla. Perinteisen, omaan taseeseen tehtävän investoinnin lisäksi toimitiloja on mahdollista hankkia myös erilaisilla vuokramalleilla, kuten kiinteistöleasing-sopimuksilla ja yhteistyömalleilla kuten niin kutsutuilla elinkaarimalleilla. Nämä rinnastetaan investointien ohjausta ja investointisuunnitelmaa koskevassa sääntelyssä investointeihin.

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 16 §:n 1 momentissa tarkoitettuja investointeja vastaavia sopimuksia ovat lisäksi muun muassa pitkäaikaiset toimitilojen vuokrasopimukset sekä muut sopimukset, joissa on kysymys sitoutumisesta useana vuonna syntyviin investointeja vastaaviin kustannuksiin. Tällaisia ovat esimerkiksi sopimukset, joissa hyvinvointialue sitoutuu rahoittamaan vuokralle antajan tekemän investoinnin sekä sopimukset, joissa hyvinvointialue tekee pitkäaikaisen sitoumuksen turvatakseen palveluiden järjestämisen pitkällä aikavälillä. Pelkästään se, että vuokrasopimusta jatketaan toistaiseksi, ei tee sopimuksesta investointia vastaavaa sopimusta. Investointia vastaavia sopimuksia voi syntyä hyvinvointialueen konserniin kuuluvan kiinteistöyhtiön tai minkä tahansa muun hyvinvointialueen ulkopuolisen tahon kanssa.

Sopimuksen luonteen arvioinnissa olennaista on sopimuksen tosiasiallinen sisältö sopimuksen pituudesta, teknisestä irtisanomisajasta ja sanamuodoista riippumatta. Investointien ohjauksen velvoitteita ei siten voi kiertää esimerkiksi toimitilojen yhtiöittämisellä ja kiinteistöyhtiön kanssa solmittavilla lyhyillä vuokrasopimuksilla, jos tosiasiasa hyvinvointialueen on tarkoitus toimia vuokratiloissa pidemmän aikaa.

Investointeja vastaavat sopimukset voivat koskea mitä tahansa hyödykettä, toimitilojen lisäksi esimerkiksi tietojärjestelmähankkeita tai irtainta omaisuutta.

Investointisuunnitelmaan sisällytetään sopimuksen arvo. Investointia vastaavan sopimuksen arvo merkitään investointisuunnitelmaan koko sopimuskauden yhteenlaskettuina maksuina eli maksuina, joiden määrään

hyvinvointialue on sopimuksessa sitoutunut. Usein vuokra- ja leasinghankkeissa on kyse korvausinvestoinnista, jolloin investointisuunnitelmassa esitetään uuden vastuun. Lainanottovaltuuden käytön näkökulmasta uusi sopimus otetaan huomioon lainanottovaltuuden käytössä koko bruttomäärällään. Tällä varmistetaan se, että investointien ja investointeja vastaavien sopimusten ohjaus on yhdenmukaista. Vanha poistuva sopimus tulee huomioiduksi siten, että se synnyttää uutta lainanottovaltuutta vuosikatteen parantumisen kautta.

Kuntien hyvinvointialueelle toteuttamat hankkeet esitetään kuten muutkin investointia korvaavat sopimukset. Vuokrahankkeet esitetään sen vuoden investointisuunnitelmassa, kun niistä tehdään sitoumus. Investointisuunnitelmasta tulee käydä kunkin investointia vastaavan sopimuksen osalta myös vuokranmaksun alkamisvuosi, koska alkamisvuosi vaikuttaa lainanottovaltuuden laskentaan, vapauttaen aiempiin investointisuunnitelmiin sidottua lainanottovaltuutta (sopimuksittain).

Lainanottovaltuuden näkökulmasta investointi huomioidaan kokonaiskustannukseltaan sen vuoden lainanottovaltuudessa, jonka aikana investointi käynnistyy tai investointia vastaavaan sopimukseen sitoudutaan. Käynnistymisellä tai sitoutumisella tarkoitetaan esimerkiksi hetkeä, jolloin tehdään tilaus tai allekirjoitetaan sopimus. Tätä kuvaa usein myös se, että investointia ei voi vähäisin kustannuksin keskeyttää alueen omin päätöksin.

Lisäksi investointisuunnitelman tulee sisältää edellä mainittujen hyödykkeiden luovutukset. Tämä tarkoittaa, että esimerkiksi toimitilojen ja sopimusten suunnitellut luovutukset tulisi esittää investointisuunnitelmassa. Jos hyvinvointialue haluaa perustaa esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimitilojen hallinnointia varten erillisen kiinteistöyhtiön, yhtiölle luovutettaviksi aiottu toimitilat tulee sisällyttää investointisuunnitelmaan. Investointisuunnitelmassa kuvataan myös rahavarojen käyttö investointien rahoittamiseen sekä muu investointien rahoitus, kuten mahdolliset investointituet.

Investointien ohjauksen prosessissa investoinnin käsite on siis laajempi, kuin sen pelkkä kirjanpidollinen tulkinta, kun myös investointeja vastaavat sopimukset sisällytetään suunnitelmaan.

3. Investointisuunnitelma

3.1. Investointisuunnitelman lähtökohtia

Hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:n mukaan hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista hyvinvointialuekonsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelma koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen osasuunnitelmista. Investointisuunnitelman tulee sisältää tiedot investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista. Lisäksi sen tulee sisältää tiedot hyvinvointialueen toimitilojen ja kiinteistöjen sekä muiden pitkävaikutteisten hyödykkeiden suunnitelluista luovutuksista.

Investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:ssä tarkoitetun hyvinvointialueen lainanottovaltuuden kanssa, eli lainanottovaltuuden perusteella otettavaksi suunnitellun lainarahoituksen sekä mahdollisen muun rahoituksen tulee kattaa suunnitelman sisältävät menot.

Investointien ja niitä vastaavien sopimusten lisäksi suunnitelmassa tulee esittää kuvaus investointien rahoittamisesta pitkäaikaisilla lainoilla, omaisuuden luovutuksilla, vuosikatteella ja investointeihin kohdistuvilla tuilla. Investointien määrä ja tarvittava lainanottovaltuus eivät siis välttämättä vastaa suuruudeltaan toisiaan.

Investointien rahoitukseen voidaan käyttää lainan lisäksi myös tulorahoitusta, ts. vuosikatetta, josta on vähennetty lainojen lyhennykset sekä muut mahdolliset korjauserät. Vuosikatteella rahoitettava osuus lasketaan seuraavalla kaavalla:

Vuosikate

+/- Satunnaiset tuotot ja kulut

+/- Tulorahoituksen korjauserät (jos tällaisia ennakoidaan talousarviossa)

(= Toiminnan rahavirta, sama kuin rahoituslaskelmassa)

+/- Antolainojen muutokset

- Lainojen lyhennykset

+/- Muut maksuvalmiuden muutokset (jos tällaisia ennakoidaan talousarviossa)

Rahavaroja ei lähtökohtaisesti huomioida erikseen. Rahavarat ovat pääsääntöisesti peräisin joko vuosikatteesta tai satunnaisista eristä. Hyvinvointialueet voivat ottaa lyhytaikaista lainaa maksuvalmiutensa turvaamiseksi, mutta se ei ole käytettävissä investointeihin.

Poikkeuksen edellä kuvattuun tulorahoituksen käyttöön muodostavat myös tilanteet, jossa hyvinvointialueen lainanottovaltuutta on valtioneuvoston päätöksellä muutettu ja päätöksen ehtona on edellytetty, että hyvinvointialueen tulee varmistaa ennen investointien ja investointeja vastaavien sopimusten toteuttamista, että investointitarvetta ei voida kattaa pitkäaikaisen lainan sijaan rahavaroilla, avustuksilla, hankerahoituksella tai muulla rahoituksella. Näissä tilanteissa mahdollinen tulorahoitus on ensin käytettävä muutospäätöksen mukaisten investointien rahoittamiseen kyseisenä vuonna (lasketaan suoriteperusteisesti), ja vasta jos rahoitusta jää tämän jälkeen yli, voi sitä käyttää uuden investointisuunnitelman rahoittamiseen.

Investointeihin saatavat tuet eli investointien rahoitusosuudet (mukaan lukien EU-tuet) esitetään investointisuunnitelmassa omassa sarakkeessaan bruttoperusteisesti, kun investointiin saadusta tuesta on päätös. Mikäli investointitukea on saatavilla, tulisi sen hakemisen olla ensisijaista. Erilaisilla valtionavustuksilla, rahoitetut hankkeet käsitellään investointisuunnitelmassa vastaavalla tavalla kuin muutkin tukea saaneet investoinnit.

Investointisuunnitelmasta on ilmeittävä hyvinvointialueen investointien lisäksi hyvinvointialuekonsernin toiminnallisesti ja taloudellisesti merkittävimmät investoinnit. Investointisuunnitelmaan sisällytetään tytäryhteisöjen (yli 50 % omistusosuus) suunnittelemat investoinnit, siten että suunnitelmasta ilmenee

investointia rahoittavien tahojen osuudet. Koko hyvinvointialuekonsernin investointien esittäminen investointiosassa palvelee sekä hyvinvointialueen konserni- ja omistajaohjausta, että hyvinvointialueiden investointien valtakunnallista ohjausta. Lainanottovaltuusrajoitus koskee tosin vain hyvinvointialuetta, samoin kielto tehdä hyväksytyn investointisuunnitelman vastaisia investointeja. Hyvinvointialuekonsernin investoinnit vaikuttavat tavallisesti myös hyvinvointialueen kuluihin ja siten lainanottovaltuuden laskennan pohjana olevaan vuosikatteeseen. Konserniyhteisöjen investointien vaikutus hyvinvointialueen vuosikatteeseen on esitettävä investointisuunnitelmassa. Yhtiöiden kautta toteutettujen hankkeiden osalta esitetään investoinnin koko suuruus sekä muiden osallisten tahojen osuudet.

Investointisuunnitelman ensimmäinen vuosi on sitova, loput vuodet ovat ohjeellisia. Suunnitelmassa esitetään lisäksi myös suunnittelukauden ulkopuolelle ajoittuva osuus, suunnittelukaudella käynnistyvien investointien osalta. Tämä on tarpeen, koska lainanottovaltuuden tulee kattaa investoinnin koko määrä, jotta vältettäisiin tilanteet, jossa aloitetulle hankkeelle ei myöhemmässä vaiheessa olisi rahoitusta. Investointitukien osalta tulee eritellä niiden kohdentuminen.

Investointisuunnitelmassa eritellään rakennukset, laite- ja kalustohankinnat, ICT ja muut aineettomat hyödykkeet sekä muut investoinnit. Aineettomia hyödykkeitä ovat tyypillisesti esimerkiksi tietojärjestelmähankintoihin liittyvät lisenssit. Muut investoinnit kattavat muut pysyvien vastaavien erät. Osallistuminen muiden hyvinvointialueiden sekä muiden yhteisöjen investointeihin esitetään muissa investoinneissa.

Investointisuunnitelmassa on varauduttava äkillisiin tilojen ja laitteiden rikkoutumisiin ja niiden vuoksi tarvittaviin hankkeisiin.

Investointisuunnitelmassa on otettava huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 36 §:n perusteella yhteistyöalueella tehty hyvinvointialueiden yhteistyösopimus. Lain mukaan yhteistyösopimuksessa on sovittava hyvinvointialueiden työnjaosta, yhteistyöstä ja yhteensovittamisesta vaikutuksiltaan laajakantoisia ja taloudellisesti merkittäviä investointeja ja investointia vastaavia sopimuksia koskien siltä osin kuin se on tarpeellista sopimuksessa muutoin sovittavaksi edellytettävien palveluiden ja tukipalveluiden kannalta. Tällaisia investointeja ovat erityisesti tiettyihin tiloihin (mm. sairaalat), kalliisiin laitteisiin ja tietojärjestelmiin liittyvät investoinnit.

Esityksessä tulee siten osoittaa suunniteltujen hankkeiden yhteensopivuus yhteistyösopimuksessa sovitun työnjaon kanssa sekä yksilöidä hyvinvointialueen vastuulle yhteistyösopimuksessa sovitut hankkeet ja suunnitellut maksuosuudet. Jokainen investointiin osallistuva esittää oman maksuosuutensa investointimenona. Yhteistyösopimuksen mukaisesti päävastuussa oleva taho kuvaa investoinnin sisällön.

3.2. Investointisuunnitelman raportointi

Investointisuunnitelmien raportointi koostuu kahdesta osasta; investointien perustelut (ns. tekstiosa) ja Valtiokonttorin ylläpitämään hyvinvointialueiden taloustietopalveluun toimitettavasta taulukko-osasta (HHIS-raportointikokonaisuus). Tarkempi ohje raportoinnista Valtiokonttorin hyvinvointialueiden taloustietopalveluun tämän oppaan liitteenä 1. (sama ohjeistus Aura-käsikirjassa, kohta 7.1).

Investointisuunnitelman taulukko-osassa tulee eritellä omilla riveillään kaikki kokonaisarvon yksikköhinnan ylittävät hankkeet. Yksikköhinnan alittavat hankkeet voidaan raportoida yhteensä riveinä (ks. tarkempi ohjeistus liitteestä 1 sekä esitetyt raporttipohja liitteestä 2). Investointien tai investointia vastaavien sopimusta kokonaisarvon yksikköhinnat riippuvat investointisuunnitelman osasuunnitelmasta ja ovat seuraavat:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon osasuunnitelma, kaikki: 500 000 euroa
- Pelastustoimen osasuunnitelma, kaikki: 200 000 euroa

Sosiaali- ja terveydenhuollon osalta 500 000 euron rajan alle jäävät tyypillisesti pienemmät yksittäiset hankinnat, joiden hankekohtainen raportointi ei ole sosiaali- ja terveysministeriön tarkastelussa oleellista. Pelastustoimen 200 000 euron raja mahdollistaa raskaan kaluston investointien erittelyn investointisuunnitelmassa, mikä on tarkoituksenmukaista pelastustoimen valtakunnallisen suorituskyvyn näkökulmasta.

Yksikköhintoihin perustuva raportointi edesauttaa vaikutuksiltaan laajakantoisten investointien tunnistamista sosiaali- ja terveysministeriössä ja sisäministeriössä tilanteissa, joissa taloudellisesti merkittävien investointien raja-arvot eivät täyty.

Suoraan valtiovarainministeriölle, sosiaali- ja terveysministeriölle sekä sisäministeriölle toimitettavassa tekstiosassa toimitetaan kirjallinen kuvaus investointisuunnitelmien osasuunnitelmien (taulukko-osan rivikohtaisista) investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista. Lisäksi tekstiosassa tulee sisältää tiedot hyvinvointialueen toimitilojen ja kiinteistöjen sekä muiden pitkävaikutteisten hyödykkeiden suunnitelluista luovutuksista (ks. tekstiosan mallipohja liitteestä 2c).

Tekstiosassa on myös kuvattava investointisuunnitelman rahoitus sen ensimmäisenä vuonna käynnistyvien tai sitouduttavien investointien ja investointia vastaavien sopimusten osalta. Tekstiosassa on arvioitava investointisuunnitelman sisältämien toimien vaikutuksia palvelujen yhdenvertaisuuteen, laatuun ja kustannusvaikuttavuuteen hyvinvointialueella.

Rannikkoalueen hyvinvointialueilta edellytetään lisäksi merellisten öljyntorjuntakalustoinvestointien tarkempaa erittelyä tekstiosassa. Sisäministeriö pyytää lausuntoa merellisistä öljyntorjuntakalustoinvestoinneista Rajavartiolaitokselta.

Investointisuunnitelman tekstiosassa tarvitaan vähintään nämä tiedot kaikista (taulukko-osan rivikohtaisista) investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista:

- Investoinnin/investointia vastaavan sopimuksen nimi
- Rivin yksilöivä tunnus (yhtenevä taulukko-osan kanssa)
- Käyttäjyksiikkö (alueen oman organisaatorakenteen mukaisesti)
- Arvio investoinnin tai investointia vastaavan sopimuksen kokonaiskustannuksesta
- Sisällön lyhyt sanallinen kuvaus (enintään 160 merkkiä), mihin tarpeeseen investoinnilla/investointia vastaavalla sopimuksella vastataan, mille asiakaskunnalle

- Korvausinvestointi (kyllä/ei)

Taulukko-osassa raportoidaan arviot investointien kokonaiskustannuksista sekä vuosittaisesta kohdentumista suunnitelmakaudella. Taulukko-osa on ns. rakenteellinen raportointikanava, jossa hyödynnetään valmista raportointipohjaa. Taulukko-osa raportoidaan Valtiokonttorin taloustietopalvelun salattuun rajapintaan, josta rivitasoinen tieto on vain ohjaavien ministeriöiden käytössä. Tämän tiedon pohjalta julkaistaan tutkiahallinto.fi-palvelussa alla kuvatun kaltainen hyvinvointialuekohtainen yhteenvetotaulukko molemmista osasuunnitelmista investointiluokittain ja tyypeittäin (investointi vs. investointia vastaava sopimus) eriteltynä.

Esimerkki vuoden 2027 investointisuunnitelman tutkiahallintoa.fi-palvelussa julkaistavasta tiivistelmästä (sote ja pelastustoimi sekä investoinnit ja investointeja vastaavat sopimukset erikseen)

	2027	2028	2029	2030	2031-> Yht.
Pysyvät vastaavat					
Rakennukset					
Laite- ja kalustohankinnat					
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet					
Muut investoinnit					
Investointeja vastaavat sopimukset					
Rakennukset					
Laite- ja kalustohankinnat					
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet					
Muut investoinnit					

3.3. Taloudellisesti merkittävät tai vaikutuksiltaan laajakantoiset investoinnit

Vaikutuksiltaan laajakantoisella investoinnilla ja investointia vastaavalla sopimuksella sekä tällaisella luovutuksella tarkoitetaan sellaista hanketta, jolla olisi pitkäkestoisia ja merkittäviä vaikutuksia palvelujen toteuttamistapaan, saatavuuteen, saavutettavuuteen tai laatuun hyvinvointialueella taikka joka vaikuttaisi merkittävästi hyvinvointialueiden väliseen työnjakoon tai yhteistyöhön. Kyseessä voi siten olla esimerkiksi hanke, jonka vaikutukset palvelutuotantoon ulottuvat usean hyvinvointialueen alueelle tai hanke, jonka välittömät vaikutukset rajoittuvat yhteen hyvinvointialueeseen, mutta jolla voi olla vaikutuksia myös muiden hyvinvointialueiden toimintaan. Jos hanke johtaa siihen, että palvelujen tuotanto siirtyy hyvinvointialueen alueella paikkakunnalta toiselle ja sen myötä muiden hyvinvointialueiden asukkaiden mahdollisuudet saada kyseistä palvelua heikkenevät, voi kysymyksessä olla laajakantoinen hanke. Toiminnallisessa mielessä laajakantoisuus voi liittyä esimerkiksi siihen, miten hanke vaikuttaa tuotantotapaan (avohoito-laitoshoito) tai lähipalvelujen saatavuuteen taikka palvelujen laatuun.

Taloudellisesti merkittävällä investoinnilla ja investointia vastaavalla sopimuksella sekä tällaisella luovutuksella tarkoitetaan sellaista hanketta tai sellaisen hankkeen osaa, joka vaikuttaisi hyvinvointialueen talouteen pitkäaikaisesti olennaisella tavalla vaikuttamalla hyvinvointialueen mahdollisuuksiin toteuttaa muita hankkeita tai järjestää väestön tarpeenmukaiset sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palvelut. Näin on esimerkiksi tilanteissa, joissa investointi tai investointia vastaava sopimus on kustannuksiltaan suhteeton siitä saatavaan hyötyyn nähden, esimerkiksi sen vähäisen käytön vuoksi. Tällaisesta taloudellisesta merkittävyydestä kertoisi hankkeen absoluuttisen rahamääräisen suuruuden lisäksi myös sen suuri osuus suhteessa toiminnan kokonaiskustannuksiin.

Sosiaali- ja terveystalouden osalta arvioitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon investointisuunnitelman osasuunnitelmaa taloudellisesti merkittäviksi investoinniksi katsotaan lähtökohtaisesti:

- Rakentamisen osalta kustannuksiltaan yli 10 miljoonan euron hanke
- Kaluston ja laitteiden osalta yli 1 miljoonan euron hanke (hankinnan yksikköhinta, eli ei arvioitaisi useita samoja yksittäisiä laitteita tai kalustoa samassa hankintaprosessissa koskevia hankintoja, esim. sairaalasänkyjen tai ambulanssien uusimista isompana yhteishankintana)
- ICT-hankkeiden osalta merkittäväksi investoinniksi katsotaan kustannuksiltaan yli 5 miljoonan euron hanke. Tämä vastaa tiedonhallintalain lausuntomenettelyn (906/2019 9 §) ehtoja.

Pelastustoimen osalta vaikutuksiltaan laajakantoisiksi ja/tai taloudellisesti merkittäviksi hankkeiksi katsottaisiin lähtökohtaisesti:

- Pelastustoimen rakennushankkeet pois lukien pienet lisärakennushankkeet, kuten varasto- tai huoltorakennukset (joiden osalta raja-arvio 1 miljoonaa euroa)
- Yksi miljoonaa euroa ylittävät pelastustoimen kalusto- ja ICT-investoinnit sekä muut investoinnit, investointia vastaavat sopimukset ja luovutukset. Raja koskee yksittäisiä hankintoja ja niiden yksikköhintoja.
- Pelastustoimen valtakunnallisen suorituskyvyn kannalta merkitykselliset hankkeet, kuten:
 - Tilanne- ja johtokeskus
 - Alueellisen johtamisen järjestelmät (tietojärjestelmät, valvomotyypiset tilat yms.)

Taloudellisesti merkittävien ja vaikutuksiltaan laajakantoisten investointien määrittelyä on tarkennettu tämän oppaan liitteessä 3.

3.4. Kustannusvaikuttavuusanalyysi taloudellisesti merkittävistä ja vaikutuksiltaan laajakantoisista investoinneista

Hyvinvointialueen tulee toimittaa toimivaltaiselle ministeriölle investointisuunnitelman ohessa numeerista, taloudellista ja laadullista arviointia sisältävä kustannusvaikuttavuusanalyysi taloudellisesti merkittävistä ja vaikutuksiltaan laajakantoisista investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista.

Kustannusvaikuttavuusanalyysi toimitetaan investointisuunnitelman ensimmäisen vuoden aikana käynnistyvistä tai sitouduttavista investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista.

Analyysin tukee hyvinvointialueen investointien suunnittelua ja priorisointia, edistää johdonmukaista ja vertailtavaa päätöksentekoa sekä esittää läpinäkyvästi perusteita päätöksille.

Kustannusvaikuttavuusanalyysissa tarkastellaan investointitarvetta, ratkaisuvaihtoehtoja sekä niiden kustannuksia ja hyötyjä investoinnin perusteeksi. Analyysin luonne voi painottua investoinnin lähtökohtien mukaan joko perustellusti välttämättömän tarpeen ratkaisuvaihtoehtojen vertailuun tai koko esityksen yleisen tarpeen ja kannattavuuden arvioimiseen (suhteessa muihin priorisoitaviin tarpeisiin).

Tavoitteena on arvioida vaihtoehtoisten ratkaisujen vaikutukset (eli kustannukset, säästöt ja muut hyödyt) numeerisesti, taloudellisesti ja laadullisesti, niin laajasti kuin tapauskohtaisesti on tarkoituksenmukaista (käytännössä kaikkien analyysin osioiden keskeisin sisältö ja muoto voivat perustellusti vaihdella tapauksen luonteen mukaan). Analyysi kohdistuu ratkaisun koko elinkaareen (ml. käyttöaika ja jäännösarvo), ei vain investointiprojektiin/hankintaan. Analyysin lopputulemana on perusteltu valinta investoinnista tai investointia vastaavasta sopimuksesta.

Ministeriölle toimitettavan dokumentin ohjaava rakenne ja käsiteltäviä sisältöjä on esitetty seuraavassa listassa – analyysidokumentille on myös rakenteen mukainen Word-mallipohja tämän oppaan liitteenä 4. Hyvinvointialue voi myös laatia ja toimittaa tarkastelunäkökulmistaan ja tarkkuudeltaan vastaavan analyysin muun jäsentelyn tai dokumentaatiopohjan mukaisesti – yleisenä tavoitteena on kuitenkin pyrkiä riittävään kansalliseen yhdenmukaisuuteen. Ohjeistettujen otsikoiden ja näkökulmien alla tarkasteltavissa sisällöissä ja analyysin teknisessä toteutuksessa on suositeltavaa hyödyntää, kehittää ja vakiinnuttaa myös muita mallipohjia, käytäntöjä ja esimerkkejä (esim. tuotantotapa-analyysit) – pyrkien vertailtavuuteen eri investointien ja alueiden välillä. Toimitettavan dokumentin sisältöjen tulee olla linjassa alueen investointipäätöstä edeltävän arvioinnin ja suunnittelun kanssa.

Kustannusvaikuttavuusanalyysin mallia on hyödyllistä soveltaa alueella yleisemminkin, tapauskohtaisesti tarkoituksenmukaisessa laajuudessa. Tätä varten on suositeltavaa määrittää ja vakiinnuttaa prosessi sekä malli investointien esittämiseksi ja arvioinnille, jonka yksi tuotoksista on tämä dokumentaatio.

Kustannusvaikuttavuusanalyysista on koottu lisää ohjeita ja suosituksia näkökulmien ja toteuttamisen osalta tämän oppaan liitteeseen 5 ”Investointien arviointi ja kustannusvaikuttavuusanalyysi”

Johdanto

Tausta

Tiivistelmä: yhteenvedo tärkeimmistä havainnoista ja tuloksista

Kuvaus kyseisen investoinnin suunnittelun ja analyysin menettelystä, osallistujista ja tietolähteistä sekä päätöksenteosta alueella

Analyysi

Mihin tarpeeseen tai ongelmaan investointi vastaa ja mitä sillä tavoitellaan?

- *Investoinnin tarve ja toiminnan nykytila omalla hyvinvointialueella (ml. nykyiset ratkaisut, ongelmat, toiminnan kustannukset ja käyttöasteet...)*
- *Nykytila ja vastaavat investoinnit YTA-alueella, muilla (lähi-)hyvinvointialueilla ja kansallisesti*
- *Kytkeytyminen ja yhteensopivuus hyvinvointialueen, YTA-alueen ja koko palvelujärjestelmän lainsäädäntöön, strategioihin, suunnitelmiin ja tavoitteisiin*

Mitä vaihtoehtoisia ratkaisuja on?

- *Nollavaihtoehto: jatketaan nykytilalla / mitkä ovat tarvittavat toimet, jos ei tehdä merkittävää investointia*
- *Vaihtoehtoiset investoinnit (ml. minimiratkaisut ja laajemmat), investointeja vastaavat sopimukset ja muut ratkaisut (esim. palvelun järjestämisen muutokset)*
- *Investoinnin toteuttaminen YTA-yhteistyönä tai muuna alueiden välisenä yhteistyönä*
- *Oma investointi / investointia vastaava sopimus (vuokraus/leasing)*
- *Palvelun järjestäminen ostopalveluna / muut ratkaisut*

Mitkä ovat vaihtoehtoisten ratkaisujen vaikutukset koko elinkaaren ajalta?

- *Tarkastelun rajausten kuvaus ja perustelut (erityisesti mistä ja kenen näkökulmista ja millä erittelytasolla vaikutuksia on tarkasteltu)*
- *Eri vaihtoehtojen taloudellisten ja toiminnallisten hyötyjen ja haittojen/kustannusten erittely sekä niiden suuruuden numeerinen ja euromääräinen arviointi koko investoinnin tai sopimuksen elinkaaren/käyttöajan ajalta (niin pitkälti kuin tarkoituksenmukaista)*
- *Euromääräisten arvioiden laskeminen nettohyötyarvoksi (ja muiksi tunnusluvuiksi)*
- *Vaikutusten epävarmuuden ja riskien arviointi (oletusten kuvaaminen, herkkyysanalyysit)*

Mitä ratkaisua suositellaan ja miksi?

- *Johtopäätökset koko tapauksen merkityksestä, strategianmukaisuudesta ja kiireellisyydestä*
- *Vaihtoehtoisten ratkaisujen vertailu ja johtopäätökset taloudelliselta ja toiminnalliselta kannalta (perustuen euromääräisiin, numeerisiin ja laadullisiin arvioihin vaihtoehtojen taloudellisista ja toiminnallisista vaikutuksista sekä toteutettavuudesta)*
- *Analyysin sisältöjen perusteella suositeltu ratkaisu (ja päätetty ratkaisu)*

Mitkä ovat päätetyn ratkaisun onnistumisen edellytykset ja epävarmuudet?

- *Investoinnin onnistumisen keskeiset ehdot, oletukset ja muut vaadittavat toimet*
- *Investoinnin toteutuksen ja sen vaikutusten riskit (ja mahdolliset skenaariot)*
- *Milloin ja miten investoinnin onnistumista seurataan ja arvioidaan?*

Liitteet

- *Mahdolliset muut jätetyt taustamateriaalit sekä muut analyysit ja arviot*

3.5. Hyväksymismenettely ja hylkäysperusteet

Hyvinvointialueen velvollisuudesta toimittaa investointisuunnitelmaa koskeva esitys kalenterivuositain sosiaali- ja terveysministeriölle, sisäministeriölle ja valtiovarainministeriölle säädetään hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:ssä. Sosiaali- ja terveysministeriö hylkää hyvinvointialueen investointisuunnitelmaa koskevan esityksen, jos se on ristiriidassa hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:ssä tarkoitetun hyvinvointialueen lainanottovaltuuden kanssa.

Investointisuunnitelma käsitellään kokonaisuutena, eli yksittäisiä hankkeita ei hyväksytä tai hylätä.

Saatuaan hyvinvointialueen investointisuunnitelman, sosiaali- ja terveysministeriö ja vastaavasti sisäministeriö hyväksyy tai hylkää suunnitelman. Jos sosiaali- ja terveysministeriö ei hylkää hyvinvointialueen investointisuunnitelmaa koskevaa esitystä, se tekee päätöksen esitykseen sisältyvän sosiaali- ja terveydenhuollon osasuunnitelman hyväksymisestä.

Jos asianomainen ministeriö jättää investointisuunnitelmaa koskevaan esitykseen sisältyvän sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen osasuunnitelman hyväksymättä, hyvinvointialueen on toimitettava hyväksymättä jätetyn osasuunnitelman korvaava esitys viivytyksettä sosiaali- ja terveysministeriölle, sisäministeriölle ja valtiovarainministeriölle.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen osasuunnitelmat noudattavat sisällöllisesti samaa logiikkaa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon osasuunnitelmasta säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa (25 §). Sote-osasuunnitelman tulee perustua sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisiin tavoitteisiin sekä väestön palvelutarpeeseen. Hyvinvointialueen on valittava siihen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen kannalta tärkeimmät investoinnit ja investointia vastaavat sopimukset. Siinä on arvioitava sen sisältämien toimien vaikutuksia sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen yhdenvertaisuuteen, laatuun ja kustannusvaikuttavuuteen hyvinvointialueella. Suunnitelmassa on otettava huomioon sote-järjestämislain 36 §:n mukainen yhteistyöalueen yhteistyösopimus.

Pelastustoimen osasuunnitelmasta säädetään pelastustoimen järjestämisestä annetussa laissa (613/2021) (11 §). Pelastustoimen osasuunnitelman tulee perustua pelastustoimen valtakunnallisiin strategisiin tavoitteisiin sekä kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin tarpeisiin sekä onnettomuusuhkiin ja muihin uhkiin. Hyvinvointialueen on valittava pelastustoimen osasuunnitelmaan hyvinvointialueen pelastustoimen järjestämisen kannalta tärkeimmät investoinnit ja investointia vastaavat sopimukset, ja siinä on arvioitava sen sisältämien toimien vaikutuksia hyvinvointialueen pelastustoimen palvelujen yhdenvertaiseen saatavuuteen, laatuun ja kustannusvaikuttavuuteen.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi jättää sosiaali- ja terveydenhuollon osasuunnitelman hyväksymättä sote-järjestämislain 26 §:n mukaan,

- 1) jos siinä ei ole osoitettu rahoitusta kaikille siihen sisältyville investoinneille ja investointia vastaaville sopimuksille;
- 2) se on ristiriidassa 36 §:ssä tarkoitetun hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen kanssa;
- 3) on ilmeistä, että siihen sisältyvä vaikutuksiltaan laajakantoinen tai taloudellisesti merkittävä investointi tai investointia vastaava sopimus voitaisiin toteuttaa kustannustehokkaammin hyvinvointialueiden välisenä yhteistyönä tai
- 4) on ilmeistä, että siihen sisältyvä vaikutuksiltaan laajakantoinen tai taloudellisesti merkittävä investointi tai investointia vastaava sopimus taikka tällainen luovutus ei edistäisi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavaa järjestämistä.

Lisäksi syksyllä 2025 on annettu eduskunnalle hallituksen esitys, jonka perusteella hylkäysperusteisiin ehdotetaan lisättäväksi: 5) jos se on ristiriidassa sote-järjestämislain 22 §:n mukaisten valtakunnallisten tavoitteiden kanssa

Sisäministeriö voi jättää pelastustoimen osasuunnitelman hyväksymättä,

- 1) jos siinä ei ole osoitettu rahoitusta kaikille siihen sisältyville investoinneille ja investointia vastaaville sopimuksille
- 2) on ilmeistä, että siihen sisältyvä vaikutuksiltaan laajakantoinen tai taloudellisesti merkittävä investointi tai investointia vastaava sopimus voitaisiin toteuttaa kustannustehokkaammin hyvinvointialueiden välisenä yhteistyönä tai
- 3) on ilmeistä, että siihen sisältyvä vaikutuksiltaan laajakantoinen tai taloudellisesti merkittävä investointi tai investointia vastaava sopimus taikka luovutus ei edistäisi pelastustoimen kustannusvaikuttavaa järjestämistä.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäministeriö kumpikin arvioivat osasuunnitelman hyväksymisestä päättäessään edellä mainittujen kriteerien täyttymistä vain osasuunnitelman ensimmäisen tilikauden osalta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen osasuunnitelma voidaan jättää hyväksymättä, mikäli on ilmeistä, että siihen sisältyvä vaikutuksiltaan laajakantoinen tai taloudellisesti merkittävä investointi tai investointia vastaava sopimus voitaisiin toteuttaa kustannustehokkaammin hyvinvointialueiden välisenä yhteistyönä. Kohdan tarkoituksena on varmistaa, etteivät hyvinvointialueet toteuta tarpeettomasti päällekkäisiä ja toistensa kanssa perusteettomasti kilpailevia hankkeita, jotka synnyttävät merkittäviä lisäkustannuksia ilman että niillä saavutetaan vastaavia hyötyjä. Esimerkiksi kallista öljyntorjuntakalustoa, lääkinnällisiä laitteita tai muuta erityiskalustoa ei ole tarkoituksenmukaista hankkia paikkoihin, joissa sen kapasiteetti ei ole täydessä käytössä, jos hyvinvointialueiden työnjakoa kehittämällä selvittäisiin selvästi laajempaa aluetta palvelevalla kalustolla ilman, että tämä johtaisi riittävien ja yhdenvertaisten palveluiden vaarantumiseen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen hyödykkeiden luovutusten osalta voidaan investointiosasuunnitelman hyväksymismenettelyssä puuttua esimerkiksi tilanteisiin, jossa heikossa taloudellisessa tilanteessa oleva hyvinvointialue suunnittelisi palvelujen järjestämisen kannalta keskeisen omaisuuden myymistä toimintamenojensa rahoittamiseksi esimerkiksi välttääkseen hyvinvointialueesta annetun lain 122 §:ssä tarkoitetun hyvinvointialueen arviointimenettelyn.

3.6. Aikataulut

Yleinen vuosisaikataulu, esimerkkinä v. 2027–2030 investointisuunnitelma

- Kesä 2025: Hyvinvointialueen alustavan investointisuunnitelman tietoja toimitetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle ja sisäministeriölle osana hyvinvointialueen vuosittaista selvitystä.
- Vuoden 2025 loppuun mennessä: Investointisuunnitelmaa koskeva esitys toimitetaan ministeriöille (valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäministeriö)
- Kevät 2026: Valtioneuvosto tekee päätöksen lainanottovaltuudesta, jonka jälkeen alueella on mahdollisuus täydentää suunnitelmaansa.
- Loppuvuosi 2026: Investointisuunnitelman osasuunnitelmat hyväksytään / hylätään sosiaali- ja terveysministeriössä / sisäministeriössä
- Jos hylättäisiin, uusi esitys toimitettava viivästyksellä; hyväksyttyä investointisuunnitelmaa tarvitaan vuoden 2027 talousarvion laatimiseksi syksyllä 2026

3.7. Investointisuunnitelman muuttaminen

Tarkoituksena on, että investointisuunnitelmat hyväksytään pääsääntöisesti vain kerran vuodessa ja mikäli muutoksia niihin ilmenee, niin ne huomioidaan seuraavan vuoden investointisuunnitelmissa (esim. käynnissä olevien hankkeiden kustannustason muutokset). Mikäli muutos on mahdollista ja välttämätöntä tehdä kuluvan vuoden aikana, alue noudattaa muutoksen piirteiden mukaisesti oikeaa kolmesta etenemisvaihtoehdosta: alue tekee muutoksen vapaasti, alue tekee muutoksen ilmoittaen ministeriöille, alue vie muutoksen ministeriöiden arviointiin ja päätettäväksi. Edeltävien vuosien investointisuunnitelmiin ei voi tehdä muutoksia (eikä aikaisemmilta vuosilta käyttämättä jäänyt lainanottovaltuus siirry myöhemmille vuosille). Muutosten tekemisen mahdollisuudet on kuvattu investointien ohjauksen oppaassa. Hyvinvointialueet voivat tehdä investointisuunnitelman osasuunnitelmiin muutoksia vähäisten irtaimiston ja ICT- sekä korjausinvestointien osalta, mikäli niiden taloudellinen arvo yhteensä (esim. irtaimiston osalta) pysyy ennallaan. Mikäli arvo yhteensä on ylittymässä, tulee muutokset hyväksyttävä ministeriöissä.

Rahoitustavan muutoksen osalta riittää ilmoitus ministeriöille, mikäli hanke ei ole sisällöllisesti muuttumassa ja kustannukset pysyvät ennallaan. Uudisrakennushankkeiden osalta muutokset tulee aina hyväksyttävä asianomaisella ministeriöllä, vaikka niiden taloudellinen arvo pysyisi ennallaan (pl. rahoitustavan

muutokset). Uudisrakennushankkeen poistumista alkuperäisestä investointisuunnitelmasta ei tarvitse hyväksyttää ao. ministeriöllä, mutta asiasta tulee kuitenkin ilmoittaa ministeriöille. Mikäli uudisrakennushanke olisi vaihtumassa toiseen hankkeeseen, tulee se hyväksyttää ao. ministeriöllä, vaikka niiden kustannusarvio olisi sama. Muutoksia ei voida hyväksyä sellaisenaan, mikäli muutokset johtaisivat lainanottovaltuuden ylitykseen. Tällöin alueen tulee hakea valtiovarainministeriöltä lainanottovaltuuden muuttamista.

Mikäli lainanottovaltuutta on jo aiemmin muutettu ja investointisuunnitelma on muutetun lainanottovaltuuden mukainen, voi muutoksia investointisuunnitelmaan tehdä vain rajoitetusti. Lainanottovaltuuden muuttamismenettelyssä arvioidaan investointien välttämättömyyttä ja valtioneuvosto tekee päätöksen lainanottovaltuuden muuttamisesta valmisteluryhmän loppuraportin pohjalta. Näissä tapauksissa investointisuunnitelmaan voi tehdä muutoksia vain investointien rahoitustavan osalta sekä sisällöllisesti siten, että investointien käyttötarkoitus ei muutu.

4. Lainanottovaltuus

4.1. Laskentaperiaate

Hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:n mukaan valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen tilikausittaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:ssä tarkoitetun investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseksi. Valtioneuvoston aiemmat päätökset valtuuden määrästä otetaan huomioon lainanottovaltuuden määrässä. Valtioneuvoston päätös perustuu julkisen talouden suunnitelmaan sekä hyvinvointialueen lainanottovaltuuteen. Jos julkisen talouden, valtiontalouden tai hyvinvointialueen rahoitusasema heikentyy merkittävästi ja poikkeuksellisesti, hyvinvointialueen lainanottovaltuus voidaan vahvistaa hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:n 2 momentin mukaista lainanottovaltuutta pienemmäksi.

Lainanottovaltuus on vuosikohtainen ja sitä koskeva päätös tehdään joka vuosi. Hyvinvointialue voi kuitenkin käyttää päätettyä lainanottovaltuutta useana tilikautena, jos se toteuttaa investointia usean vuoden aikana investointisuunnitelman mukaisesti. Investoinnin rahoittamiseksi otettavaa lainaa voi siten nostaa useana vuonna. Lainanottovaltuuden vuosikohtaisuus tarkoittaa sitä, että valtuuden on riitettävä kyseisen vuoden aikana käynnistyviin investointeihin ja niihin investointeja vastaaviin sopimuksiin, joihin kyseisen vuoden aikana sitoudutaan. Tästä periaatteesta voidaan vähäisissä määrin poiketa, mikäli hankkeen käynnistyminen tai siihen sitoutuminen myöhästyy sellaisista syistä, joihin hyvinvointialue ei ole itse voinut vaikuttaa tai jota se ei ole voinut ennakoida. Jos hanke viivästyy yli vuodella, se tulee esittää käynnistymis- tai sitoutumisvuoden investointisuunnitelmassa.

Valtioneuvoston aiemmat päätökset valtuuden määrästä otetaan huomioon seuraavan vuoden lainanottovaltuuden määrässä. Siten seuraavan tilikauden laskelmassa otetaan huomioon myönnetty lainanottovaltuudet ja niiden käyttö kokonaisuudessaan. Tämä tarkoittaa, että lainanottovaltuutta koskevassa valtioneuvoston päätöksessä huomioidaan päätösvuodelle edellisenä vuonna päätetty valtuus.

Esimerkiksi vuodelle 2024 päätetty lainanottovaltuus otettiin huomioon, kun valtioneuvosto teki vuonna 2024 päätöksen vuoden 2025 lainanottovaltuudesta. Vuodelle 2025 laskettavasta lainanottovaltuuden enimmäismäärästä vähennettiin aiempien vuosien ns. sidottu, investointien rahoittamiseksi tarvittava vielä käyttämätön valtuus. Aiempien vuosien sidottu lainanottovaltuus vapautuu, kun taseinvestointien lainanottovaltuutta käytetään suoriteperusteisesti ja kun investointeja vastaavien sopimusten vuokranmaksu (pääomavuokra) alkaa. Lainanottovaltuuden vapautumista tarkastellaan sopimuksittain, ei hankkeittain. Hyvinvointialueet ilmoittavat seuraaville tilikausille siirtyvät lainanottovaltuudet talousarvion HTAS-raportoinnin yhteydessä. Tässä yhteydessä on mahdollista vapauttaa sidottua valtuutta, mikäli jokin hanke on esimerkiksi peruuntunut tai toteutumassa aiempaa ennakoitua pienemmin kustannuksin.

Hyvinvointialue ei saa käyttää pitkäaikaista lainaa muuhun tarkoitukseen kuin investointien rahoittamiseen. Vaikka lainanottovaltuus koskee sekä investointeja että investointeja vastaavia sopimuksia, voi lainaa nostaa ainoastaan investointeja varten.

Hyvinvointialuetta koskevassa laissa lainanhoitokate on asetettu tavoitetasolle, että hyvinvointialue voi selvittää lainanlyhennyksistään. Lainanottovaltuuden määrä on siten riippuvainen kunkin hyvinvointialueen taloudellisesta tilanteesta ja lainakanta sekä jo päätettyjen investointien määrä vaikuttavat lainanottovaltuuden suuruuteen. Jos hyvinvointialueella jo on toteutettu merkittäviä investointeja, sen lainanottokyky ja -valtuus voivat olla alhaisella tasolla tai negatiivinen. Tästä johtuen hyvinvointialueiden investointien suunnittelun onnistumisella on suuri merkitys hyvinvointialueen talouden ja toiminnan kannalta.

Hyvinvointialueen lainanottovaltuus on hyvinvointialueen laskennalliseen lainanhoitokatteeseen perustuvan enimmäismäärän ja tilikauden alun ennakoitun lainamäärän erotus. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainamäärä kymmenellä. Lainanottovaltuuden määrää laskettaessa laskennallisen lainanhoitokatteen arvo on yksi. Vuosikatteen arvona käytetään hyvinvointialueen tilikautta edeltävän vuoden talousarvion mukaista arvoa, jota voidaan oikaista hyvinvointialueesta annetun lain 120 §:n mukaisen talouden seurannan tiedoilla esimerkiksi kertaluonteisilla poikkeuksellisilla erillä. Valtiovarainministeriö huomioi lainanottovaltuudessa tilivuotta edeltävän vuoden lainannostot ja lyhennykset.

Käytännössä maksimilainamäärä saadaan kertomalla vuosikate kymmenellä. Lainanottovaltuus saadaan vähentämällä maksimilainamäärästä tilikauden alun ennakoitu lainamäärä. Lainamäärää laskettaessa myös lyhytaikaiset lainat otetaan mukaan lainamäärään (sekä alun perin alle vuoden takaisinmaksuajalla nostetut, että pitkäaikaisten lainojen seuraavan vuoden lyhennykset). Tulorahoitusta kuvaavan vuosikatteen tulee riittää sekä pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiin, että lyhytaikaisten lainojen maksamiseen.

Vuokramenot vaikuttavat vuosikatteeseen. Aiemmin tehdyt vuokrasopimukset heikentävät vuosikatetta, jolloin maksimilainamäärä ja siten lainanottovaltuus vähenee. Hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:n 1 momentin mukaisesti investointisuunnitelman tulee sisältää tiedot investoinneista ja investointeja vastaavista sopimuksista (vuokrasopimuksista). Koska investointisuunnitelma ei voi olla ristiriidassa lainanottovaltuuden kanssa, tulee valtuuden riittää myös näihin investointeja vastaaviin uusiin sopimuksiin.

Hankkeiden toteuttaminen yhtiöiden kautta on nykyisin varsin yleistä. Yhtiöiden investoinnit vaikuttavat esimerkiksi vuokramenoina hyvinvointialueen vuosikatteeseen, ja siten pienentävät hyvinvointialueen lainanottovaltuutta. Leasingin osalta lainanottovaltuuden laskennassa huomioitavaksi kustannukseksi otetaan investoidusta pääomasta aiheutuva osuus sopimushinnasta. Sopimukseen sisältyvien juoksevien kulujen osuutta (kuten kiinteistön ylläpidon tai huollon osuutta) ei huomioida investointeja vastaavien sopimusten vuosikuluna. Vuosikatteeseen ja sitä kautta lainanottovaltuuteen erät toki vaikuttavat.

Esimerkki lainanottovaltuuden laskemisesta vuodelle 2026		(1 000 e):
Hyvinvointialueen vuosikate (TA 2025)		15 000
Hyvinvointialueen ennakoitu lainamäärä vuoden 2026 alussa		30 000
Maksimilainamäärä	10 * 15 000	150 000
Lainanottovaltuus	150 000–30 000	120 000

4.2. Lainanottovaltuuden muuttaminen

Valtioneuvosto muuttaa hyvinvointialueen lainanottovaltuutta (ns. lisälainanottovaltuus), jos investointi on välttämätön hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen tuottamisen jatkuvuuden kannalta tai lainsäädännössä edellytettyjen palvelujen turvaamiseksi eikä investointitarvetta voida kattaa muulla tavoin.

Lainanottovaltuuden muuttaminen voi koskea investointeja, joihin ei ole voitu varautua hyvinvointialueen investointisuunnitelmassa ja joita ei ole mahdollista rahoittaa jo hyväksytyn lainanottovaltuuden puitteissa, muuttamalla hyvinvointialueen investointisuunnitelmaa tai esimerkiksi hyvinvointialueen omilla varoilla. Välttämätöntä investointitarvetta arvioitaessa hyvinvointialueen tulee selvittää myös, voidaanko tarpeeseen vastata muilla tavoin, kuten hyvinvointialueiden välisellä yhteistyöllä.

Varsinkin vaikutuksiltaan laajakantoisiin ja taloudellisesti merkittäviin investointeihin liittyen on välttämätöntä tarkastella kaikkia seuraavia kysymyksiä:

- miten investointitarpeen osalta on otettu huomioon alueen väestöennuste ja alueen sisäinen muuttoliike
- miten investointitarpeen osalta on otettu huomioon YTA-sopimus ja mahdolliset valtakunnalliset tavoitteet kansallisesti keskitettäviin palveluihin liittyen
- voitaisiinko investointi korvata hankkimalla kyseinen palvelu hyvinvointialueiden kanssa tehtävällä yhteistyöllä, tai voitaisiinko palvelu tehdä keskitetysti jossain toisessa alueen yksikössä tai mahdollisesti ostamalla palvelu

- miksi investointi on välttämätön toteuttaa esitetystä laajuudessa ja liittyykö hankkeeseen sellaisia laadullisia (esim. rakennushankkeen arkkitehtuuri) tekijöitä, jotka eivät liity asiakkaan palvelutarpeen täyttämiseen
- voidaanko investointia lykätä tai jakaa osiin?

Lainanottovaltuuden muuttamisesta voidaan päättää hyvinvointialueen hakemuksesta tai valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön tai sisäministeriön aloitteesta. Lainanottovaltuuden muuttamisen valmistelussa tulee pyrkiä siihen, että hyvinvointialueen laatiessa investointisuunnitelmaansa sillä olisi tiedossa käytettävissään oleva lainanottovaltuus.

Alueen tulee hakea lainanottovaltuuden muuttamista kirjallisella hakemuksella, joka sisältää perustelut muutoksen hakemiselle. Lainanottovaltuuden muuttamista koskevassa hakemuksessa alueen tulee selostaa oma näkemyksensä siitä, miksi ja millä perusteella alue pitää haettua investointia välttämättömänä. (kts. kysymykset edellä). Samalla tulee täsmentää, millaisen välttämättömyysarvioinnin alue on itse investointien osalta jo tehnyt.

Sääntelyllä varmistetaan riittävien sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen palvelujen turvaamista kaikissa tilanteissa sekä valtion vastuun toteutumista perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien turvaamisessa. Näihin tilanteisiin voi liittyä myös sellaisia kustannuksia, jotka voivat olla hyvinvointialueen lisärahoituksen perusteena, ellei hyvinvointialueen palvelujen järjestämistä ole saatavissa olevalla rahoituksella muutoin mahdollista turvata. Kaikkein kiireellisimmissä tilanteissa hyvinvointialue voi käyttää rahavarojen ohella lyhytaikaista lainaa.

Välttämättömän investoinnin tulee lähtökohtaisesti aina olla yksilöity. Varausluonteisia yksilöimättömiä kohteita voidaan hyväksyä välttämättömiksi vain poikkeustapauksissa. Käytännössä varausluonteisten kustannusten tulee aina olla toimiala- ja hyödykekohtaisesti yksilöityjä ja arvoltaan kohtuullisia suhteessa kokonaisuuteen.

Valtiovarainministeriö asettaa lainanottovaltuuden muuttamista koskevan päätöksen valmistelua varten valmisteluryhmän, johon valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäministeriö sekä asianomainen hyvinvointialue nimeävät edustajansa. Valmisteluryhmän tehtävänä on arvioida lainanottovaltuuden muuttamisen edellytyksiä, tarvittavan lainanottovaltuuden suuruutta sekä hyvinvointialueelle asetettavia ehtoja. Arviointi perustuu hyvinvointialueen taloutta ja toimintaa koskevan tiedon perusteella tehtyyn kokonaisarvioon.

Lainanottovaltuuden muuttaminen johtaa siihen, että hyvinvointialue velkaantuu enemmän kuin sillä on lainanhoitokykyä ja sen edellytykset selvittää sen järjestämisvastuulla olevista tehtävistä voivat vaarantua. Lainanottovaltuuden muuttaminen on yksi hyvinvointialueen arviointimenettelyn käynnistämisen kriteereistä.

Arviointimenettelyssä voidaan asettaa ehtoja hyvinvointialueen toiminnan ja talouden osalta, esimerkiksi kustannusten vähentämisen muodossa.

5. Investointiryhmittäin huomioitavaa

5.1. Tilainvestoinnit

Keskeisiä tilainvestointeihin vaikuttavia muutosajureita ovat väestömuutoksiin liittyvä palvelutarpeen muutos, digitalisaatio sekä teknologian kehittyminen sekä toimintamallien kehittyminen, mikä useassa tapauksessa muuttaa annettavan palvelun sisältöä tai toteuttamistapaa aiemmasta.

Palvelutarpeen osalta keskeisimmät vaikutukset syntyvät väestökehityksen ja sen kohdentumisen myötä (alueellinen, sisällöllinen), Tarkasteluun tulevat tällöin alueen yksiköt, palvelujen yhdistämismahdollisuudet, sisällöllisesti muuttuvat palvelutarpeet, maakunta- ja yhteistyöalueen palveluverkkosuunnitelmat sekä alueiden yhteistyömahdollisuudet.

Digitalisaation ja teknologian kehittymisen myötä palveluja on mahdollista toteuttaa kokonaan uusilla tavoilla, jolloin palveluja on mahdollista siirtää esimerkiksi kokonaan etänä toteutettaviksi. Uudet asiointitavat, ja etähoidon ja -palveluiden kehittyminen luovat kokonaan uusia mahdollisuuksia, mikä tulee tilojen suunnittelussa ottaa huomioon. Digitalisaatio avaa myös pelastustoimelle uusia mahdollisuuksia palvelujen toteuttamiselle.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintamallit muuttuvat avohoito- ja avopalvelupainotteisesti, jolloin laitoshoidon ja sairaalavuodeosastohoidon määrä vähenee, millä on vaikutusta tilojen tarpeeseen. Liikkuvien palvelujen avulla apu voidaan tuoda asiakkaan luo, sen sijaan että asiakas asioisi kiinteässä fyysisessä toimipisteessä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöinvestointien arviointikriteerejä ja menetelmiä koskien on tehty [TEAS-hankkeen raportti](#) (Sote-kiinteistöinvestointien arviointikriteerit ja -menetelmät) jonka tulokset ovat hyvinvointialueiden hyödynnettävissä.

Pelastustoimen palvelut eroavat sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista siinä, että lähes kaikki pelastustoimen palvelut viedään asiakkaan luo (pelastustoiminta onnettomuustilanteissa) tai tuotetaan asiakkaan luona (palotarkastukset, turvallisuusviestintä, koulutus). Tämä edellyttää riittävän tiheää paloasemaverkkoa. Pelastustoimen toimintavalmiudella ja paloasemaverkostolla on suuri merkitys myös pelastustoimen hoitaman ensivasteen näkökulmasta.

Valtakunnallisen toimitila- ja kiinteistöhallinnon osaamiskeskuksen (Laki hyvinvointialueesta 21 §) tehtävänä on ylläpitää hyvinvointialueiden yhteistä tilatietojärjestelmää ja siihen liittyviä palveluita. Yhteisellä tilatietojärjestelmällä taataan ajantasainen vertailutieto hyvinvointialueiden toimitiloista ja mahdollistetaan tarvittaessa yhdenmukainen vuokranmääritys. Tilatietojärjestelmä sisältää tiedot hyvinvointialueen hallinnassa olevista toimitiloista. Järjestelmän avulla ylläpidetään kiinteistökohtaisia tietoja esimerkiksi toimitilojen laajuudesta ja kuntoluokasta. Tietoja voidaan käyttää hyvinvointialueiden ja yhteistyöalueiden investointisuunnitelmia laadittaessa. Osaamiskeskuksen tehtävä liittyy siis toimitilahallintoon ja koskisi ensisijaisesti hyvinvointialueen omia tiloja. Lisäksi osaamiskeskuksella on velvollisuus antaa vuosittain

hyvinvointialueille ja valtioneuvostolle selvitys hyvinvointialueiden tekemistä toimitiloja koskevista investointipäätöksistä ja niiden vaikutuksista hyvinvointialuelouteen.

Lakipykälän toisessa momentissa asetetaan hyvinvointialueille ja niiden edellä mainituille tytäryhteisöille velvollisuus osaamiskeskuksen ylläpitämän yhteisen tilatietojärjestelmän käyttämiseen.

5.2. ICT-investoinnit

Hyvinvointialueiden investointisuunnitelmaan on sisällytettävä tiedot sellaisia tieto- ja viestintätekniisiä (ICT) ratkaisuja koskevista investoinneista, joilla on pitkäaikaisia ja merkittäviä taloudellisia tai toiminnallisia vaikutuksia hyvinvointialueen kannalta.

Taloudellisesti merkittävällä ICT-investoinnilla tarkoitetaan sellaista hanketta tai sellaisen hankkeen osaa, joka vaikuttaisi hyvinvointialueen talouteen pitkäaikaisesti olennaisella tavalla vaikuttamalla hyvinvointialueen mahdollisuuksiin toteuttaa muita sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen hankkeita tai järjestää väestön tarpeenmukaiset sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut.

Toiminnallisesti merkittävällä ICT-investoinnilla tarkoitetaan sellaisen tieto- ja viestintätekniisen ratkaisun hankintaa ja käyttöönottoa, jolla on vaikutuksia sosiaali- ja terveydenhuollon toteuttamistapaan, saatavuuteen, saavutettavuuteen tai laatuun hyvinvointialueella tai joka vaikuttaisi merkittävästi hyvinvointialueiden väliseen työnjakoon tai yhteistyöhön.

Edellä mainittuja pitkäaikaisia ja merkittäviä vaikutuksia sisältävät ICT-investoinnit voivat olla esimerkiksi laajat asiakas- ja potilastietojärjestelmien, ICT-infrastruktuurin tai keskeisten digitaalisten asiointikanavien uudistaminen.

Sosiaali- ja terveysministeriö arvioi investointisuunnitelmaan sisällytettyjä ICT-investointeja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 26 §:n 2 momentissa esitettyjen investointisuunnitelman hylkäämiskriteerien perusteella. ICT-investointi voidaan hylätä, mikäli se uhkaa hyvinvointialueen taloudellista kestävyyttä, on yhteen sopimaton hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen kanssa tai sen toteutustapa voidaan katsoa kustannustehottomaksi.

Kustannustehokkuutta arvioitaessa huomioidaan yhtäältä esitetyn investoinnin kustannuksia suhteessa tavoiteltaviin hyötyihin sekä tätä koskevan arvion uskottavuutta. Toisaalta kustannustehokkuutta arvioidaan myös yhteistyöalueella tehtävän yhteistyön mahdollisuuksien sekä kansallisesti toteutettujen ICT-palvelujen hyödyntämisen näkökulmista. Investointi voidaan katsoa kustannustehottomaksi, mikäli se on päällekkäinen sellaisen jo olemassa olevan ja kansallisesti saatavilla olevan ratkaisun kanssa, jonka hyödyntäminen johtaisi toiminnallisesti samankaltaiseen lopputulemaan.

Edellä mainittujen hylkäysperusteiden lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö kiinnittää huomiota siihen, miten sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset periaatteet toteutuvat kunkin ICT-investoinnin kohdalla.

6. Erilliskysymykset

6.1. Helsingin kaupunki

Lähtökohtana Helsingin investointien ohjauksessa on, että Helsingin on laadittava investointisuunnitelma hyvinvointialuelain ja järjestämislakien mukaisesti (sisältäen myös konsernin investoinnit sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen osalta). Näin ne saadaan mm. valtakunnallisen tason ja yhteistyöaluetason tarkasteluun mukaan. Tältä osin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain (615/2021) 17 § luetteloon (Helsingin kaupunkiin sovellettavat säännökset) sisältyy hyvinvointialueesta annetun lain 16 § (investointien ohjaus). Investointisuunnitelma käsitellään ja se on mahdollista hylätä järjestämislakien mukaisesti hyvinvointialueiden investointisuunnitelmien tavoin lukuun ottamatta lainanottovaltuuden mukaista rajoitusta (Helsingin kaupungin pitkäaikaisen lainan otto-oikeutta ei rajoiteta, eikä sille siten määritetä lainanottovaltuutta).

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain 20 §:n mukaan Helsingin kaupungin on eriytettävä hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain nojalla maksettavalla rahoituksella, lakisääteisen sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen järjestämisestä perittävillä asiakasmaksuilla sekä muilla lakisääteisen sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen järjestämisestä kertyvillä tuotoilla rahoitettava sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen (eriytettävät tehtävät) kaupungin talousarviossa (ml. investointiosa) ja kirjanpidossa.

Eriytettäviin tehtäviin kohdistetaan niistä aiheutuvat tuotot ja kulut sekä omaisuus- ja pääomaerät. Toimitiloista aiheutuvat kulut kohdistetaan eriytettäville tehtäville Helsingin kaupungin sisäisinä vuokrina. Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaostolla on oikeus antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpidon eriyttämisestä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain 21 §:n mukaan Helsingin kaupungin investointisuunnitelma koskee vain em. eriytettäviä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtäviä. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen investointiosan on perustuttava Helsingin kaupungin investointisuunnitelmaan, jonka toimivaltaiset ministeriöt ovat hyväksyneet siten kuin siitä erikseen säädetään.

Helsinki voi kaupungin puolella toteuttaa investointisuunnitelman ulkopuolisia investointeja, mutta ne on esitettävä muun kaupungin talousarvion investointiosassa eikä niiden menoja voi kirjata sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen kokonaisuuteen. Tällä tavoin ne eivät ole mukana myöskään valtion rahoituksen jälkikäteistarkistuksessa.

Helsingin kaupungin pitkäaikaisen lainan ottoa ei rajoiteta eikä sille täten määritetä lainanottovaltuutta – siten investointisuunnitelmaa ei myöskään voida hylätä lainanottovaltuuden ylittymisen vuoksi.

6.2. HUS-yhtymä

Lainanottovaltuutta koskevassa hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:ssä säädettyä sovelletaan myös HUS-yhtymään. HUS-yhtymän lainanottovaltuus lasketaan vastaavalla tavalla vuosikatteen pohjalta kuten hyvinvointialueilla. Erona muihin alueisiin on kuitenkin se, että laskennan pohjana olevaan HUS-yhtymän vuosikatteeseen vaikuttaa keskeisesti se, minkä suuruiseksi hyvinvointialueiden ja Helsingin maksuosuudet HUS-yhtymälle on sovittu.

Ostot HUS-yhtymältä vaikuttavat Uudenmaan hyvinvointialueiden vuosikatteisiin ja sitä kautta niiden omiin lainanottovaltuuksiin. HUS-yhtymän lainanottovaltuuden laskennan perusedellytys on se, että HUS-yhtymän ja hyvinvointialueiden sekä Helsingin kaupungin näkemys maksuosuuksien määrästä on yhtenevä, ja että tiedot ovat käytettävissä siinä vaiheessa, kun valtiovarainministeriö laskee lainanottovaltuutta, eli tilikautta edeltävän vuoden keväällä.

6.4. Hyvinvointialueiden yhteiset investoinnit

Hyvinvointialueet voivat sopia yhteisistä investoinneista. Jos kyseessä tällöin on yhdessä omistettu omaisuuserä, se tulee kaikkien omistajahyvinvointialueiden taseeseen omistussuhteessa. Tällöin kukin niistä merkitsee oman osuutensa investoinnista myös investointisuunnitelmaansa.

Yleisesti keskitettyjen tehtävien investoinnit esitetään toteuttajan eli vastuuhyvinvointialueen investointisuunnitelmassa, johon rahoitus saadaan laskutuksen kautta asiakkaana toimivilta ns. sopimushyvinvointialueilta.

Liitteet

- Liite 1. HHIS täyttöohje
- Liite 2a. HHIS esitötetty taulukko
- Liite 2b. HHIS esitötetty taulukko sv
- Liite 2c. Investointisuunnitelman tekstiosa, malli
- Liite 3. Muistio taloudellisesti merkittävien ja vaikutuksiltaan laajakantoisten investointien määritelmistä
- Liite 4. Kustannusvaikuttavuusanalyysin mallipohja
- Liite 5. Ohje kustannusvaikuttavuusanalyysin laadintaan
- Liite 6. Usein kysytyt kysymykset ja vastaukset 29.4.2025